

מחווון מיזם החקר באזרחות 2020 שנה"ל התשפ"א

המורים נדרשים להוסיף לממדים שבמחווון את הידע המצופה בתחום התוכן, הנגזר מהנושאים הנחקרים במטלה.

רמת הביצוע של התלמידים	רמת הביצוע של התלמידים	רמת הביצוע של התלמידים	ניקוד	הקריטריונים להערכה: פירוט המטרות והמיומנויות הנבדקות	מרכיבים במיזם החקר (ממדים)
רמה גבוהה בין 80% ל 100%	רמה בינונית בין 40% ל 79%	רמה נמוכה עד 40%			
			10	<ul style="list-style-type: none"> • הוצג רקע כללי על הבעיה הנחקרת • הוצגה בעיה אזרחית / דילמה אזרחית רלוונטית שכוללת התייחסות למרכיבים הבאים : מי הם בעלי העניין (רשויות, אזרחים ...) , מהו הקושי (תיאור הבעיה), התייחסות לזמן ולמקום שבו הבעיה מתרחשת, שילוב מושגים באזרחות / ציון ערכים הנפגעים או המתנגשים מעצם קיומה של הבעיה. • בניסוח הבעיה האזרחית כדילמה יש להציג בנוסף את ההתנגשות הקיימת בין 2 חלופות לפחות כולל ציון שתי העמדות המנוגדות • הוצגו השיקולים שהנחו את הקבוצה בבחירת הבעיה / הדילמה • הוצגה באופן כללי דרך בדיקת הבעיה צוין כלי הבדיקה. האוכלוסייה הנחקרת / האנשים שסיפקו מידע על הבעיה. • הוצג מבנה העבודה על כל חלקיה • הוצגו לפחות 3 מושגים מתחום האזרחות הקשורים לחקירת הבעיה. המושגים סוכמו ממקורות מידע מקצועיים / מדעיים (כולל מראי מקום) והובהר הקשר שלהם לבעיה הנחקרת. נעשה שימוש נכון במושגים מתחום האזרחות. 	מבוא 10%
			30	<ul style="list-style-type: none"> • הסקירה התיאורטית מחולקת לתתי פרקים באופן שמשקף ראייה נרחבת וכוללת של הבעיה הנחקרת על היבטיה השונים. • הסקירה מספקת מידע מגוון, עדכני, מקיף ורלוונטי על הבעיה / הדילמה הנחקרת • המקורות מבהירים את הבעיה / הדילמה מאפשרים למקד אותה • בעבודה מסוג דילמה יש להציג בסקירה את העמדות של כל צד בדילמה וכן את הפתרונות שכל צד מציע לבעיה. • אותרו לפחות 7 מקורות מגוונים רלבנטיים עדכניים, אמינים המתייחסים להיבטים שונים הבעיה. 	סקירת ספרות 30% סקירה תיאורטית של הבעיה

				<ul style="list-style-type: none"> • הסקירה תכלול התייחסות למקור אחד שהוא חוק / תקנה רלבנטית ומקור אחד נוסף שמתייחס לרשות שלטונית / הגוף או המוסד האחראיים על הטיפול בבעיה או התייחסות לפסיקה / צו בית המשפט / בדיקת מבקר המדינה בנושא. • המקורות צוינו בעבודה על פי הכללים הנהוגים (אזכורים ורשימה ביבליוגרפית) • המקורות יהיו מסוכמים בצורה תמציתית ומעובדים בהתאם לבעיה הנחקרת ולא אוסף של סיכומים. • יעשה שימוש באסטרטגיה של מיזוג טקסטים בכל אחד מפרקי הסקירה התיאורטית • בסיום הסקירה יוצג סיכום קצר של החלק התיאורטי שיציג את עיקרי הדברים העובדות והרעיונות שעלו בסקירה התיאורטית. 	<p>סיכום החלק התיאורטי</p>
			10	<ul style="list-style-type: none"> • הוצג כלי המחקר שבאמצעותו נאספו הנתונים לבדיקת הבעיה בצורה ברורה ומפורטת (ראיון / שאלון / תצפית ניתוח תוכן) • במיזם יש להשתמש בשני כלי מחקר שונים (ראיון / שאלון / תצפית/ ניתוח תוכן) • יש לבצע לפחות 2 ראיונות עם גורמים מסוגים שונים : נציגי שלטון / גורמי אכיפה/ נציגי עמותות מהמגזר השלישי / אנשי מקצוע / אזרחים הקשורים לבעיה • השאלון יהיה סקר / שאלון עמדות שיכלול 40 משתתפים תצפית תעשה לפחות 3 פעמים • ניתוח תוכן יכול להיעשות במגוון פורמטים (טקסט כתוב, קול, תמונה, וידאו, דיגיטלי) • הערה : במיזם מסוג דילמה ניתן להשתמש רק בכלי חקר מסוג ראיון אך יש לקיים 3 ראיונות עם גורמים שונים המייצגים עמדות שונות בהתאם לדילמה : נציגי שלטון / גורמי אכיפה/ נציגי עמותות מהמגזר השלישי / אנשי מקצוע / אזרחים הקשורים לבעיה ומייצגים עמדות שונות • השאלות/ ההיגדים בכלי החקר מתייחסים לכל ההיבטים האזרחיים של הבעיה (עקרונות דמוקרטיים/ זכויות/ מאפיינים יהודיים של המדינה וכו') ומנוסחים בהלימה לבעיה שנוסחה ולסקירת הספרות. • השאלון/ראיון/ תצפית. סיפקו נתונים הנדרשים לבעיה שבה עוסקים ומתווים דרך לפתרון הבעיה. • כלי המחקר כולל שימוש במושגים אזרחים רלוונטיים לבדיקת הבעיה / הדילמה • (הגורמים האחראים, הצעות לפתרונות וכו') 	<p>מתודולוגיית המיזם הצגת השיטה לבדיקת הבעיה :</p> <p>10%</p> <p>הצגת כלי המחקר והמשתתפים בו</p> <p>הצגת השיקולים לבחירה בכלי</p> <p>הצגת אוכלוסיית המשתתפים</p> <p>הצגת ההליך המחקרי</p>

				<ul style="list-style-type: none"> • הוצגו הנימוקים והשיקולים לבחירה בכלי החקר באופן המצדיק את השימוש דווקא בכלי זה . • הוצגו בצורה ברורה האוכלוסייה / המשתתפים במחקר : כמה נבדקים / מרואיינים השתתפו במחקר? כיצד נבחרו המשתתפים? מיהם המשתתפים ומה מאפיין אותם? המשתתפים תוארו באמצעות משתנים דמוגרפיים כלליים כמו למשל: שייכות מוסדית (אם יש כזו), מין וגיל. הנשאלים/ מרואיינים שנבחרו אכן מתאימים לבדיקת הבעיה הנחקרת. • תוארו השלבים השונים בעבודה שבוצעו הלכה למעשה. • כאן המקום לציין, למשל, בראיון את הדרך שבה אותרו המרואיינים, מקום הראיון, מהלכו, הנחיות מיוחדות שניתנו בראיון, משך זמן ביצוע הראיונות, דרך עיבוד הנתונים וכו'... • בשאלון למשל, כיצד אותרו הנבדקים, מה ההנחיות שניתנו להם, כיצד עובדו הנתונים שנאספו.. • בתצפית למשל, היכן התבצעה התצפית כמה זמן, קשיים שעלו במהלכה, דרך עיבוד הנתונים וכו'. 	
			5	<ul style="list-style-type: none"> • הנתונים הגולמיים עברו עיבוד סטטיסטי / נותחו וסוכמו. • הנתונים הוצגו במידה מספקת של פירוט שתאפשר להצדיק את המסקנות. • הממצאים הוצגו באופן חזותי ומילולי. • בשאלון : - הממצאים המעובדים הוצגו באופן גרפי (לוחות / טבלאות / גרפים) וגם מילולי (אין להציג כל שאלה בנפרד, אלא לקבץ את השאלות לפי קטגוריות) בראיונות הוצגו התמונות / הרעיונות המרכזיים שעלו מתשובות המרואיינים בהתאם לנושאים שעליהם נשאלו (תמליל - הראיונות יופיע בנספח) • בתצפית הוצגו נתונים מסכמים של התצפית באמצעות טבלה / גרף / תמונה כולל הסבר מילולי. • ההסבר המילולי לממצאים מתייחס למגמות מרכזיות / מיוחדות/ בולטות/ שעולות מהטבלה / הגרף • הממצאים הגולמיים (הנתונים שהתקבלו) מוצגים בנספחים. 	<p>הצגת הממצאים עיבודם</p> <p>5%</p>

			5	<ul style="list-style-type: none"> • המסקנות בעבודה מתייחסים הן לנאמר בסקירה התיאורטית והן לממצאים מהחלק המעשי של העבודה בדיקת הבעיה. • הסקת המסקנות מבוססת ומוצגת בצורה משכנעת ותורמת להתוויית דרך לפתרון הבעיה. • הוצג טיעון המתבסס על עיבוד הממצאים שנאספו במסגרת סקירת הספרות והבדיקה בשטח . <p>הטיעון כולל: הצגת הבעיה האזרחית הממוקדת (=טענה) נימוק [אחד לפחות] המתבסס על הבדיקה העיונית נימוק [אחד לפחות] המתבסס על הבדיקה המעשית מסקנה המוצגת בצורה משכנעת ותורמת להתוויית דרך לפתרון אזרחי לבעיה.</p> <p>במיזם מסוג דילמה יש לדון בטיעונים משני הצדדים יש להתייחס במסקנות לפער הרעיוני בין הצדדים המעורבים דרכי הפתרון המוצעים של כל אחד מהצדדים ולאפשרויות הגישור הקיימות אם בכלל בהתייחס לסקירה התיאורטית ולראיונות שנעשו בעבודה.</p>	<p>דיון מסקנות</p> <p>5%</p>
			10	<ul style="list-style-type: none"> • הצגה של שני פתרונות מעשיים הנותנים מענה לבעיה המבוססים על המסקנות. • הנמקת כל אחד מהפתרונות: יתרונות וחסרונות. • בחירת הפתרון המועדף מהפתרונות שהוצעו והנמקת הבחירה. • הפתרון לבעיה הוא פתרון אזרחי פוליטי • במיזם מסוג דילמה יוצגו הפתרונות של כל צד בדילמה כולל יתרונות וחסרונות בנוסף יוצג פתרון אזרחי מועדף על ידי הקבוצה לגישור בין הקבוצות. או יצירת אחר של הקבוצה לדילמה יש לנמק את הבחירה בפתרון שהוצע 	<p>דיון – הצגת פתרונות לבעיה הנחקרת : הצעות לפתרון מעשי/התמודדות עם הבעיה (שתי חלופות) ובחירת הפתרון המועדף והצגתו בתוצר 10%</p> <p>על פי פירוט 6% - שתי הצעות לפתרון. 4% - בחירה מנומקת של הפתרון המועדף</p>
			10	<ul style="list-style-type: none"> • דרך הביצוע של התוצר היא המתאימה ביותר ממצה את הפוטנציאל לפתרון • ניתן הסבר מנומק מדוע התוצר הוא כלי אזרחי ראוי לפתרון הבעיה • התוצר מבטא את הפתרון המעשי לבעיה בצורה ברורה ומשכנעת • התוצר משקף ביצוע של הפתרון המועדף • הפתרון המוצע ממומש בפועל באמצעות התוצר • התוצר מתאים לפתרון המועדף ובוצע ע"פ התכנון • קיים תיעוד של תהליך ביצוע ובניית התוצר 	<p>תוצר – ביצוע של אחד הפתרונות שהוצעו 10%</p>

				<ul style="list-style-type: none"> • סוגים אפשריים של תוצרים דוגמאות : מכתב לחבר כנסת/ לגורם פוליטי / הצעה של יוזמה להצעת חוק / סרטון מחאה / סרטון הסברה / כתיבת עצומה/ עתירה לבג"ץ / דף פיסבוק / אתר בלוג / ארגון הפגנה - מחאה / פניה לגורם ממשלתי / מקומי / פעילות הסברתית חינוכית / שיעור בכיתה אחר ... 	
				<p>במיזם מסוג דילמה התוצר יהיה דיבייט :</p> <ul style="list-style-type: none"> • יוסבר מהו דיבייט ומה מטרתו ככלי אזרחי • קיים תיעוד של תהליך ביצוע ובניית הדיבייט • יתואר הדיבייט כפי שהתקיים בפועל (מהלך הדיבייט , כללי הדיבייט שהתקיים הזמן שהוקצה לדיבייט , תוצאות הדיבייט קהל המשתתפים) 	
			10	<ul style="list-style-type: none"> • הפרזנטציה כוללת הצגה מתומצתת של העבודה : הבעיה שנחקרה, דרך הבדיקה, המסקנות והפתרון הרצוי, התוצר שבוצע ודרך ביצועו • הצגת התוצר תעשה באמצעות : מצגת / פוסטר לימודי / מיצג אומנותי / סרטון / המחזה / תאטרלית של האירוע ופתרונו והצגתו בפני קהל יעד מתאים / דיבייט / אחר • הצגת התוצר תעשה באופן אישי וקבוצתי על ידי חברי הקבוצה • כל תלמיד מציג במפגש את חלקו בהתאם לתפקידו בקבוצה ומתייחס לתהליכים מטה אסטרטגיים ומטה קוגניטיביים שעבר. <p>במיזם מסוג דילמה הפרזנטציה בדיבייט תכלול :</p> <ul style="list-style-type: none"> • הצגה של התוצר תעשה באמצעות : מצגת / סרטון / פוסטר • הצגת התוצר תעשה באופן אישי וקבוצתי על ידי חברי הקבוצה • כל תלמיד מציג במפגש את חלקו בהתאם לתפקידו בקבוצה ומתייחס לתהליכים מטה אסטרטגיים ומטה קוגניטיביים שעבר. • הערכת התלמיד / הקבוצה תכלול – בהירות בניסוח הטיעונים, קישור למושג אזרחי , רמת ידע, יכולת מענה לשאלות הקהל 	<p>פרזנטציה אישית וקבוצתית</p> <p>10%</p>
			4	<p>מטה אסטרטגיה – המללת ידע על תהליכי חשיבה הקשורים למיומנויות החקר – אסטרטגיות החשיבה והחקר בהם השתמש התלמיד במהלך כתיבת העבודה. מטה קוגניציה – המללת ידע על תהליכי חשיבה הקשורים לתהליכי העבודה בכלל. (התהליך הלימודי/התהליך האישי/ההיבט הערכי-חברתי)</p>	<p>רפלקציה אישית</p> <p>4%</p>
			3	<ul style="list-style-type: none"> • רישום המקורות נעשה ע"פ אחת השיטות המקובלות • קיימת הלימה בין רשימת המקורות לבין האזכורים בגוף העבודה • הערות השוליים נכתבו ע"פ הכללים 	<p>ביבליוגרפיה ורישום מקורות בגוף העבודה</p> <p>3%</p>

			3	<ul style="list-style-type: none"> • העבודה כוללת בתוכה תוכן עניינים. הצגה ע"פ הדרישות (שער, עימוד, תוכן עניינים) • העבודה כתובה בשפה תקנית ובצורה ובהירה, מסודרת ומוגהת היטב. • נספחים כוללים את המרכיבים הבאים: הצעת העבודה המאושרת, תמלילי ראיונות / טפסי שאלונים / דו"חות תצפית ... • חומרים רלוונטיים אחרים על פי החלטת כותבי העבודה 	מבנה כתיבה ועריכה של העבודה 3%
--	--	--	---	---	--

הערות:

בבדיקה החיצונית יכול המעריך להוסיף 5% (5 נקודות) לציון הסופי בהתאם להתרשמותו מהתוצר הסופי.
בבדיקה הפנימית של העבודה ניתן ציון קבוצתי לעבודה הזוהה לכל התלמידים חברי הקבוצה והוא מהווה 5% מהציון. בנוסף ניתן ציון אישי לכל תלמיד על העבודה המהווה 15% מהציון.
בקביעת הציון האישי יכול המורה המעריך **לגרוע** עד **80%** (80 נקודות) מהציון לכל אחד מתלמידי הקבוצה בהתאם למידת תפקודו ולמידת תרומתו לתהליך הקבוצתי.